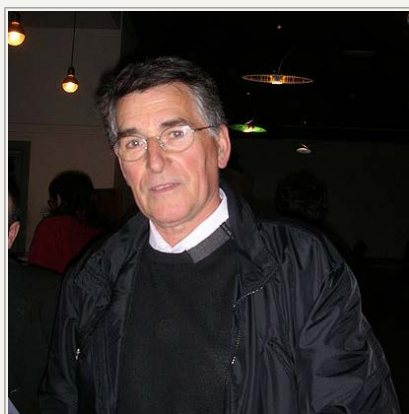

En farlig terrorist?

 Af [Peter Bakker](#) 2. januar 2010 • I kategorien [Enkeltprog](#)

 [Traducción automática al castellano [aquí](#)]

Joan Mari Torrealdei (Foto: Wikimedia)

“Jeg er uenig i det, De siger, men jeg vil til min død forsvare Deres ret til at sige det.”

Evelyn Beatrice Hall på vegne af Voltaire

Jeg kan ikke helt huske datoen, men jeg kan godt huske hvor det var jeg mødte ham. Det var i en boghandel i Amsterdam hvor man solgte bøger på spansk, for mere end 10 år siden. Han holdt et foredrag om baskisk børnelitteratur. Jeg læste den gang baskisk som bifag. Min professor, den nu afdøde Rudolf de Rijk fra Leiden Universitet, og hans kone, var der også, og selvfølgelig mange andre.

Foredragsholderen var Joan Mari Torrealdei, redaktør af et baskisksproget tidsskrift *Jakin* (“Vide, Viden”). I tidsskriftet skrev de mest om litteratur og videnskab. Torrealdei var en meget venlig, rimelig og beskeden mand, ikke en mand man skulle frygte noget som helst fra. Han har bl.a. lavet en [bibliografi over baskisk litteratur](#). Og han har nu været medlem

af det baskiske Videnskabelige Akademi, [Euskaltzaindia](#), i en periode. Han har studeret teologi, samfundsvidenskab og informationsvidenskab.

Men den spanske stat er åbenbart bange for ham. Han er lige nu i retten hvor der kræves 14 års fængselsstraf mod ham. Hvad har han så gjort? Han var i 2003 redaktør af det eneste dagblad som kun skrev på baskisk.

Baskisk

[Baskisk](#) er et meget specielt sprog. Det er et såkaldt isolat, og det betyder at der ikke er andre sprog i verden der er historisk beslægtet med baskisk. Når man tæller *en, to, tre, fire, fem* på dansk, og *uno, dos, tres, quatro, cinco* på spansk, kan man godt se nogle ligheder mellem disse to sprog. Det er fordi både dansk og spansk nedstammer fra et og samme sprog som taltes for måske 6000 år siden. Men på baskisk tæller man *bat, bi, hiru, lau, bost*. Baskisk er et oprindeligt europæisk sprog, alle andre er kommet senere.

Strukturelt er baskisk også helt anderledes. Der er ikke grammatisk køn. De har 15 kasus. Mens nogle europæiske sprog flekterer verber for subjekt, gør baskisk det for subjekt, objekt og indirekte objekt. Ordet *deikizut* oversættes med en hel sætning på dansk: “jeg kan have det for dig”. Det er et meget svært sprog. En af de første grammatikbøger om sproget hedder på spansk *El Imposible Vencido*, d.v.s. “Sejren over det umulige”.

Egunkaria-sagen

Torrealdei var bestyrelsesformand for den baskisksprogede avis [Egunkaria](#), som bare betyder “Dagbladet”. For næsten syv år siden, i februar 2003, lukkede den spanske Guardia Civil bygningen, og avisen, og arresterede en del af personalet og ledelsen, som blev smidt i fængslet. Dagbladet blev forbudt (men et nyt dagblad, [Berria](#) “Nyhederne” eller “News” på dansk, blev i øvrigt oprettet med det samme). Egunkaria skulle være – sådan sagde man – sponsoreret af terrorister, og redaktører og ledelse skulle derfor være medlemmer af [ETA](#). Og Dagbladet kunne ikke fortsætte. Det havde eksisteret i tre år. Selv den anklager, som arbejdede på sagen i tre år, kunne egentlig ikke finde noget forkert, og han foreslog i 2006 at lade sagen hvile. Der var aldrig kommet en retsforfølgelse ud af lukningen af avisen.

Men i december 2009 kom [en snes personer](#) alligevel [for retten](#). Fem personer, blandt andet dr. Torrealdei, kan se frem til 14 års fængsel for at være involveret i Dagbladet, plus 15 år hvor de ikke kan indtage en offentlig funktion – fx som journalist. Derudover ser tre af dem, plus nogle andre, frem til bøder mellem 21,167,546 € (160 millioner kroner) og 32,891,200 € (245 millioner kroner). Nogle kan desuden se frem til yderlige fængselsstraffe på 26 år.

Hidtil er der ikke fremført beviser for terrorisme i sagen (som fortsætter i januar 2010), og man må så næsten konkludere at det er en censursag, og en sag mod det baskiske sprog.

Baskisk ytringsfrihed

Personligt synes jeg at der er væmmeligt at en demokratisk regering i hjertet af den Europæiske Union bare kan lukke en avis. Uanset hvad de skriver, må de have ret til at ytre deres mening, også selv om de kritiserer den spanske stat.

Her i Danmark har vi et vist ansvar for, og tradition for, at forsvare ytringsfriheden. Selve efter at nogle danske publikationer havde ført til dødelige terroristiske attentater, blev den danske statsminister ved at forsvare avisen. Af

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk
4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sproguseet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Enkeltprog'

Gagauzerna, en folkspillra med förnyad status
 Kelterne – Europas indianere
 Usbekisk arabisk – et besøg i landsbyen Jogari
 Moldavisk

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?
 Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish
 Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet
 Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?
 Monica Scheuer til Jødiske efternavne
 jane til Jødiske efternavne
 InglÉS til Sprogene i Mozambique
 Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?
 Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?
 Henrik Klindt-Jensen til Ded borrihjolmska måled

Artikler om

samme grund burde en masse mennesker – politikere, forfattere, journalister, aktivister – forsvare disse mennesker. Ikke kun i Danmark, men også internationalt.

Man kan finde mere information om sagen, også på andre sprog end baskisk, på www.egunkaria.info og <http://egunkaria.info/international/> og www.berria.info og http://egunkaria.info/international/?page_id=367

Læs også:

1. **Baskisk – en kærlighedserklæring** Undurraga er én af de chilenske vingårde der har et baskisk navn. Baskisk blomstrer. Selv om man sagtens kan leve et helt liv i Danmark uden at høre sproget omtalt...
2. **Mi'kmaq og deres forsvundne skrift** Det er ikke ret kendt at Mi'kmaq-indianerne havde deres eget skriftsystem. Nogle tegn er klart inspireret af europæiske bogstaver (men med en helt anden udtaleværdi), eller de er kristne symboler...
3. **Ordmaleren Tolkien** Man kenuva fána kirya métime hrestallo kira i fairi néke ringa súmaryasse ve maiwi yaimië? Hvem skal se et hvidt skib forlade den sidste strand, de blege ånder i dets...
4. **Innu-sproget i Canada – og deres musik, litteratur og poesi** Selvom Innu har været i kontakt med europæere i næsten 500 år, er deres sprog i forholdsvis god behold. Især ved Atlanterhavskysten taler alle Innu, og mindre børn er ofte...

Tagget med: baskisk, censur, ETA, fleksion, fængsel, indirekte objekt, isolat, kasus, køn, objekt, Spanien, Sprogpolitik, subjekt, tal, terror

8 kommentarer

Voltaire felciterad

2. januar 2010 • 15:42

Det inledande citatet kommer inte från Voltaire utan från Evelyn Beatrice Hall, i hennes bok "The Friends of Voltaire"; se

http://da.wikipedia.org/wiki/Evelyn_Beatrice_Hall

[Tak. Rettet (Elegant, ikke?) OSA]

Svar

Jens S. Larsen

2. januar 2010 • 16:40

Hedder det ikke "impossible" med ét s på spansk?

[Tak. Rettet. OSA]

Svar

Peter Bakker

2. januar 2010 • 16:55

Tak for rettelsen omkring Voltaire, jeg formodede faktisk at det var ikke fra Voltaire, og får det nu bekræftet.

Og imposible skrives med en "s", ja.

Svar

Mikel Gereka

2. januar 2010 • 17:24

Egunkaria aurrera
Freedom for Egunkaria

Svar

Bjørn A. Bojesen

aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk

Biblen bogstaver børn Danmark **Dansk** Dialekter

engelsk esperanto Formidling fransk identitet

konsonanter Medier modersmål Musik Navne norsk **Ord**

ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion

romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi

sprogkort **Sprogpolitik** sprogteknologi

svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale

Underholdning video vokaler

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

Resurser

- Bogstavlyd
- Dansk sprognævn
- Den danske ordbog
- Dialekt.dk
- dk.kultur.sprog
- Korpus.dk
- Nye ord i dansk på nettet (NOID)
- Ordbog over det danske sprog
- Ordned. Dansk sprog i ordbøger og korpus
- Sproget.dk
- Svenska Akademien
- Ø (Schwa.dk)

10. januar 2010 • 12:26

Det er jo til at græde blod over.

Jeg var i chok da Egunkaria blev lukket; men at de så fortsætter sagen så at sige uden beviser, vækker ubehagelige minder om Powells tale om irakiske "masseødelæggelsesvåben".
Stakkels baskisktalende.

Jeg tror desværre ikke at du kan forvente megen støtte fra de danske politikere, Peter Bakker.
Du så jo hvordan de "solgte" Tibet til Kina.

Svar

maj 2009
april 2009
marts 2009

Ole Stig Andersen

13. april 2010 • 07:52

Torrealdai og de fire andre terrorismeanklagede journalister blev i går pure frikendt af retten. Det vil nu blive undersøgt hvordan myndighederne administrativt kunne lukke en avis på rene politiske anklager. Der vil også blive rejst erstatningssag i størrelsesordenen 80 mio € for Egunkarias tab ved ikke at have kunnet udkomme i syv år.

Svar

Ole Stig Andersen

9. juni 2010 • 03:05

Sprogmuseet har modtaget følgende
"Letter of Gratitude from Egunkaria":

Martin Ugalde Kultur Parkea
20140 Andoain, Gipuzkoa (Basque Country)
Tel: (00 34) 943 300 600
e-mail: egunkaria.press@gmail.com

Dear Sir/Madam,

All the defendants in the closing down case of Egunkaria have been acquitted by the Spanish National Criminal Court (the text of the verdict in Spanish is available at: <http://egunkaria.info/international/wp-content/uploads/2010/04/veredicto.pdf>). We believe that this positive result has been achieved thanks to the support of the entire Basque public, the support committees from the Basque Country, Catalonia and Spain, and the concern of international representatives and organisations.

Euskaldunon Egunkaria was the only Basque-language daily until 2003, when the Spanish National Criminal Court judge Juan del Olmo ordered the closing down of the newspaper, arguing that both the daily and some members of its Board of Directors were linked to the armed group ETA. Now, the panel of judges has clearly stated that there was no basis for this case and that the closing down of a mass media is an infringement of the Spanish Constitution.

It has been more than seven years since Egunkaria was closed down and then wound up. During this very long process, many international human rights organisations, political groups, mass media and intellectuals have expressed their concern about the case, and this includes you and the organisation you represent. Therefore, we are very keen to express to you our gratitude for the interest you have shown. We strongly believe that it has been very important and has contributed towards making the justice system aware of the importance of freedom of speech, the right to have media in our own language, the unfairness of criminalising the Basque language and culture, and the need to uphold the human rights of detainees, even when they are being held incommunicado.

Thank you very much.

Kind regards,

The five acquitted former members of the Board of Directors of Egunkaria: Joan Mari Torrealdai, Iñaki Uria, Txema Auzmendi, Martxelo Otamendi and Xabier Oleaga

Svar

Bjørn A. Bojesen

7. september 2010 • 12:12

Sikke en glædelig nyhed!
Godt at retfærdigheden sommetider sker fyldest.

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.